

Српски дан у Дечијој кући

7.
СТРАНА

8.
СТРАНА

Дан сеобе

3.
СТРАНА

СНН

О. Митрофан унапређен у чин синђела

9.
СТРАНА

Стваралаштво браће Дујмов

ПОЛИТИКА

Нова Европска комисија, нови изазови

П ола године након избора за Европски парламент (ЕП) изабрана је „влада“ Европске уније (ЕУ), коју ће поново водити немачка политичарка Урсула фон дер Лајен. Она је изабрана раније, а требало јој је неколико месеци да састави тим, који се, заједно са њом, састоји од 27 комесара – по један из сваке чланице Уније.

Нова Европска комисија (ЕК) је добила довољну подршку посланика „Европске куће“, али је она мања него пре пет година и нижа од популарности саме председнице. За састав Комисије је гласало 370 европосланика, 282 су била против, уз 36 уздржаних. Пре пола деценије ЕК је била подржана са 461 гласом, док је „премијерка“ тада добила 383, за 18 мање него летос.

Нова влада има шест извршних

потпредседника, од којих су четири жене, а само четири комесара су остала, с тим да је рекордер Словак Марош Шевчович са четвртим мандатом, увек на другој позицији.

Међу старим евроминистрима је и Мађар Оливер Вархељи, али у другом ресорсу. Уместо за проширење и суседску политику, задужен је за

здравство и добробит животиња, мада тек после доста натезања. Мађарски премијер Виктор Орбан га је предложио за место на којем је и био, али то није прошло, као што је у претходном мандату одбијена и његова иницијатива да се у ЕК нађе Ласло Трочани, дотадашњи министар правде. Други предлог је био Вархељи, већ записан у мађарској мисији у Бриселу, а који се протеклих година искрено залагао за про-

ширење ЕУ, посебно за пријем Србије.

Вархељију неће бити лако ни у новој улози, пошто су му многи оспорили компетентност, јер као правник нема много везе са здравством и заштитом фауне. Прошао је тек у другом саслушању надлежног одбора, уз издвојено (негативно) мишљење „зелених“ и крајње левице.

За Србију су, нема сумње, најважнија два ресора, а на оба су постављене даме, које су се раније веома критички изјашњавале о властима у Београду. Функцију потпредседника ЕК и високог представника за спољне послове и безбедност обављаће донедавна премијерка Естоније Каја Калас, позната и по оштрим антируским ставовима, док је комесарка за суседску политику и проширење постала Марта Кос из Словеније.

„У односу на пре пет година имамо променењу геополитичку ситуацију, па је другачија и динамика проширења ЕУ. Тако имамо реалне шансе да у наредном периоду доведемо неколико држава до краја преговора. Знам да ће то бити земље Западног Балкана, и то оне које испуне све услове, а надам се да ће међу њима бити и Србија“, изјавила је Марта Кос у разговору са новинарима у Бриселу.

Кључну улогу у том процесу свакако има председница ЕК Фон дер Лајен, која је током представљања свог програма пред посланицима у Стразбуру потврдила да је проширење Уније један од главних задатака њене владе, али да постоје и други приоритети, а пре свих економски развој и безбедност.

Према њеним речима на првом

месту је повећавање конкурентности ЕУ у односу на САД и Кину, засновано на програму који је, управо по налогу Брисела, припремио некадашњи председник Европске централне банке Марио Драги. Тај документ је постао и саставни део Будимпештанске декларације о конкурентности, усвојен недавно на неформалном самиту Европског савета у мађарској престоници.

„Од неколико хитних мера прва ће бити `Компас конкурентности`, затим следи договор о чистој индустрији, па `Бела књига` о европској безбедности. ЕУ мора да се бори за своју слободу, како би учествовала у обликовању света, да настави са још већим улагањима у напредак, уз јединство и посвећеност својим изворним вредностима“, изјавила је Урсула фон дер Лајен.

Све ово се готово сасвим поклапа са политиком Орбана, који одавно говори да Европа мора да се ослободи америчког туторства, да не следи слепо инструкције из Вашингтона, да изгради сопствени енергетски програм и да све своје ресурсе усмери ка повећању конкурентности.

Кључна разлика је једино у односу према украјинско-руском рату: у седишту ЕУ и даље преовладавају ратоборни тонови, покушаји да се Москва баци на колена, док мађарски лидер упорно указује да се Русија не може војно победити и да је мир у интересу свих.

Нова ЕК је почела с радом 1. децембра, са закашњењем од месец дана, колико ће мање трајати и њен мандат – до 31. октобра 2029. године.

Срђан Басић

Тиса партија претекла Фидес?

Е вропски парламент (ЕП) је био позорница и једног унутармађарског ривалства, у којем су се појавила три политичка актера. Посланици Фидеса, као чланови десничарске фракције „Патриоте за Европу“, гласали су против новог састава Европске комисије, а то су учинили и делегати Демокраске коалиције (ДК), која је на домаћој сцени годинама, све до недавно, била највећи супарник странке Виктора Орбана и (сателитских) демохришћана. У објашњењу је наведено да ДК није желела да гласа за „владу“ у којој је и Оливер Вархељи, Орбанов изабраник, али је са поменуте треће стране стигао неочекивани закључак.

„И званично је створена велика Фидес-ДК коалиција, када су обе странке гласале против нове ЕК, али је она формирана убедљивом већином упркос спреси Виктора Орбана и Ференца Ђурчања“, написао је на Фејсбуку председник Тиса партије Петер Мађар, тренутно можда и најпопуларнији политичар у Мађарској.

Према његовим речима прави је „виц“ што фидесовци нису подржали ни сопственог кандидата, док Ти-

са партија „и код куће и у ЕП на исти начин заступа интересе грађана“.

„Сада је тандем Орбан-Ђурчањ доспео у мањину не само у Бриселу, већ и у самој Мађарској“, додао је лидер ове године основане партије позивајући се на најновија истраживања јавног мњења.

Према анкети „Медијана“, наиме, популарност Тиса партије међу страначки опредељенима је достигла 47 процената, што је за чак 11 одсто више од подршке Фидесу, који непрекидно влада од 2010. године, а водио је земљу и на прекретници два миленијума (1998-2002). Посматрајући целокупно грађанство с правом гласа однос је 34:27 у корист нове странке, која избија у први план и прети да на следећим општим изборима озбиљно угрози, а можда и победи „непобедиве“ младе демократе, који одавно више нису млади.

Будимпештански Институт „Публикуш“ (Publikus) такође тврди да је Тиса партија испред Фидеса у обе категорије становништва, мада уз нешто мању разлику, а на доминацију Мађарове странке указује и Институт „Идеа“.

Одмах су се, међутим, појавила и нека друга истраживања, са потпуно

различитим резултатима. Влади близак „Крај века“ (Századvég) говори о минималној предности коалиције Фидеса и Хришћанско-демократске народне партије, док Институт „Тачка гледишта“ (Nézőpont) сматра да се у првој половини новембра повећала подршка владајућим странкама (са 36 на 38 одсто), док углед Тиса партије стагнира (25 процената).

Утисак је да већ почиње кампања, мада су до гласања остале још пуне две године. То поврћују и речи Орбана на једном локалном форуму: „Ако изгубимо 2026. губимо све: биће то крај заштите породице, одбране од

миграната, привредне неутралности и смањења режијских трошкова“, закључио је мађарски премијер у Паћу, селу у Пештанској жупанији.

Главни ривал ће му, како сада ствари стоје, бити управо Мађар (43), некадашњи фидесовац и бивши супруг Јудите Варге, једно време министарке правде, сада европосланик. Крећући се у елитном друштву сазнао је, поред осталог, за неке „прљаве послове“ високих функционера и бројне закулисне радње, а када је почео да их јавно износи нагло је стекао велику популарност.

С. Басић

Петер Мађар Тиса партија

Пушевима Чарнојевића

СЕЋАЊЕ

Дан сеобе

Традиционалним бродарењем Дунавом од Будимпеште до Сентандреје обележен је Дан сеобе

Пловидба Дунавом до српског драгуља, сваке зиме привуче велики број људи. Овога пута, у суботу, 30. новембра, био је прави пролећни дан, што је овај доживљај учило још пријатнијим. Уз плаву реку лађа је повезла Србе из окружења и госте из матице, да се присете богате историје и својих предака, који су населили ове крајеве и оставили нам у аманет оно што морамо да чувамо: нашу културу, језик и веру.

Многобројни гости су уз пиће и музику оркестра „Коло“ из Тукуље, под вођством хармоникаша Ладислава Халаса, уживали у пловидби и у погледу на Будимпешту и на огољене дунавске аде. Моћном реком су стигли до Сентандреје, где их је поздравило седам цркава са духовима наших предака, које је 1690. године довео патријарх Арсеније III Чарнојевић. Иако су Срби још много раније населили речно острво Чепел и друге крајеве, та 1690. је данас угаони камен онога због чега су се данашњи Срби сабрали на овом броду. По доласку са Чарнојевићем, Срби постају политички фактор, значајан чинилац као православци. Добили су одређене привилегије, а за узврат су имали обавезе које су морали да испуне.

Госте је поздравио Мирко Митар Кркељић, председник Српске самоуправе у Будимпешти и, између осталог, рекао: „Драго ми је што смо се окупиле у оволиком броју и не могу да се не сетим кад сам као ученик, на позив професора Борислава Руса, рецитовао на истој овој манифестацији. Драго ми је што смо сада овде објаснило и што смо имали прилику да заједно организујемо овај догађај. Он је будимпештанску самоуправу водио тридесет година, а сада ће нама да помогне да она и даље буде успешна. Ми ћемо наставити са Даном сеоба, да би се сећали наших предака, а трудимо се да постојеће програме осавременимо и обогатимо привлачним и веселим садржајима. То ће бити програми на којима ћемо још више да се дружимо.“

Борислав Рус, главни организатор путовања, је рекао да се из уводних речи новог председника види да је

ово путовање дугогодишња традиција: „Морамо да чувамо нашу културу, језик и веру. Да чувамо наш идентитет, наше школство и обичаје. Ово морамо да чувамо и преносимо на млађе генерације. Можемо да се поносимо оним што данас представљамо, важно је да нас има. Треба да се сећамо шта смо све добили и шта су све генерације створиле. Зато овакви програми имају своју сврху. Ми данас приближавамо своју културу Европи, а Европу српској култури“, рекао је Рус.

Кркељић је најавио садржај културног програма у коме су учествовали гимназијалци Српске школе „Никола Тесла“ у Будимпешти, Андреа Брезеић и Павле Мацановић. Они су говорили стихове Арсенија Чарнојевића, Гаврила Стефановића Венцловића, првог српског песника који је стварао на овим просторима и Петра Милошевића, савременог писца и песника из Мађарске, који се много бавио Великом сеобом, Сентандрејом и српским народом на овим просторима.

У Сентандреји госте је дочекао председник тамошње Српске самоуправе, Миленко Маргаритовић и почастио их шљивовицом и укуским погачицама. Пред полазак у шетњу и обилазак Сентандреје, сви су се зауставили на дивно уређеном тргу поред српског ресторана „Корнер“, окићен накитом и обележјима српског Божића. Група је затим кренула пре-

ма родној кући Јаше Игњатовића, оца српског реализма. Борислав Рус и Петра Ластеић, директор Српског института у Будимпешти, присетили су се овог писца и његовог

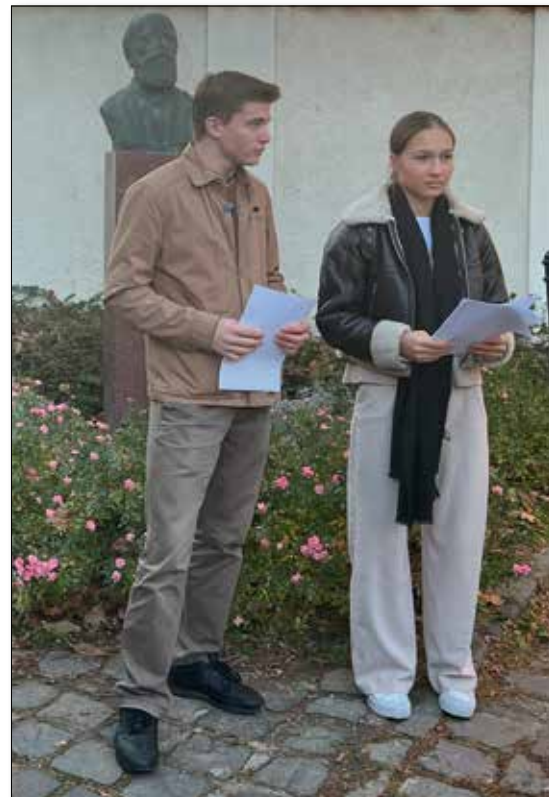
значаја за целокупну српску књижевност. После полагања венца, група је застала пред бистом писца и саслушала гимназијалце и њихово казивање стихова Петра Милошевића.

Слободно време гости су искористили да обиђу Сентандреју, која се сијала обучена у божићно рухо и својом атмосфером и лепотом их освојила и позвала у обилазак уличница и атрактивних шарених продавница. Неколицина је посетила српско гробље и Српски црквени музеј.

На повратку је пуници су доживели једну сасвим другачију Будимпешту са њеним монументалним грађевинама и мостовима осветљену безбројним светиљкама. Изврсни музичари су током целе пловидбе забављали госте.

Организатори ове манифестације су били: Српска самоуправа у Будимпешти и Културни центар „Српски ве-

нац“, а пројекат су подржали Српски институт, Српска самоуправа Кишпешт, Удружење „Зора“ и Српска самоуправа у Сентандреји. Основна

средства су добијена од Министарства за људске ресурсе - Фондације „Бетлен Габор“.

Катарина Павловић Бачи

ЗАСЕДАЊА

Сџони Београд, Чип и Будаерш

Седнице српских самоуправа

Сџони Београд

У четвртак, 21. новембра 2024. године, са почетком у 17:30 часова, представничко тело Српске самоуправе у **Стоном Београду**, сазвало је годишњу јавну расправу. Позив је био објављен на градском сајту, а позиве су слали и електронским путем. Седница је одржана у Српској кући, у Улици Рац.

Предмет јавне расправе био је извештај о раду самоуправе од новембра 2023. до 21. новембра 2024. године, а затим су изнели План рада за 2025. годину. Извештај је поднео Ласло Шандоровић, председник:

„Пошто подржавамо Српску православу парохују, финансирамо и њене манифестације, тако да смо у поменутом периоду имали 15. црквених и 21. световну манифестацију. Желимо да истакнемо српски Божић, славу Архиепископу Светом Сави, као и сећање на историју постанка српске државе. Затим, архиепископску литургију одржану на дан Васкрса, на Духове и на Дан рођења заштитника наше цркве. Такође, и свете литургије које су одржаване сваки месец“, рекао је Шандоровић. На седници се говорило и манифестацијама световног карактера. У месецу марту, код спомен обележја, које постоји већ десет година, одржана је комеморација становницима Улице Рац, који су страдали 22. марта 1945. године. Био је присутан и др Андраш Чер Палкович, градоначелник Стоног Београда. У јуну месецу одржан је традиционални Фестивал „Ватра и гвожђе“. Српска самоуправа је ову манифестацију организовала заједно са Удружењем за рукотворине из Стоног Београда, уз учешће мађарских и страних занатлија. У културном програму наступио је КУД „Рузмарин“ из Калаза, са фолклорним ансамблом и оркестром. Милан Дујмов, професор историје, у цркви је одржао предавање „Од Византије до Будима“. На овај дан број посетилаца је достигао врхунац. Манифестацију је посетило близу 20.000 људи. Дан народности Срба у Стоном Београду одржан је 7. јула, на дан рођења заштитника цркве Св. Јована Крститеља, на црквену славу. У августу је одржана велика традиционална манифестација „Краљевски дани“, када су и врата српске цркве била отворена. Цркву је посетило

50-60 посетилаца дневно. што сведочи књига сећања, са много лепих порука. У септембру, у оквиру „Српских националних дана“, 15. септембра 2024. године камерни хор „ВОКС Мирабилис“ и теолог Милан Дујмов одржали су презентацију о певању и извођењу црквених песама. Током „Дана културне баштине“, српска црква је такође била отворена и четири особе су по цео дан дочекивале госте.

Новембра 11, Срби из Стоног Београда традиционално су се присетили хероја из Првог светског рата. У порти цркве су у њихову част засадили дрво ораха, а ђаци шестог разреда Основне школе „Вашвари Пал“ извели су свечани програм. Габор Лацко, директор школе, одржао је свечани говор.

Поред председника, чланови Српске самоуправе у Стоном Београду су Тамаш и Ласло Пал Шандоровић. За следећу годину планирају програме сличног садржаја.

Српска самоуправа у **Чипу** јавну седницу одржала је 26. новембра. Седницу је отворила председница Мирјана Суботин, а о догађајима у текућој години и о плановима за следећу годину говорио је Илија Ашабињ, потпредседник. Стари чланови су остали и у новом циклусу, председница, потпредседник и члан Анђелија Марфи Верлинг. Све планове за овај циклус успешно су остварили. Програми су обухватили културни живот, црквене догађаје и дечје програме са школом и забавиштем. У фебруару су добили позива за концерт Ансамбла „Вујићић“, Милан Дујмов је одржао презентацију своје књиге „Карловачка епископија“, а у априлу је гостовало Српско позориште у Мађарској са представом „Тозовац у Мађарској“. У бившој српској школи, садашњем Српском дому културе „Вук Караџић“, у јулу месецу, одржан је „Диван парти“ и српски бал, а мештанка, етнопевачица Бранка Башић, одржала је концерт. У септембру су учествовали на Сеоском пикнику на обали Дунава. Овај програм већ више године организују Мађарска, Немачка и Српска самоуправа. Сарадња три народа је на високом нивоу и карактерише је одличан међусобни однос. Што се тиче црквених догађаја,

Чип

у јулу су им дошли гости, поклоници из Сигетсентмиклоша из грчко-католичке цркве, а најважнији догађај је био 24. новембар, на дан црквене славе Св. Стефан Дечански, када је осветшан Српски дом културе. У Чипу се велики значај придаје раду са децом у црквеним и културним програмима. Почине се за Божић, наставља током ускршњих празника, када се у црквеној порти и у школи организују програми за децу и родитеље. У јуну су са децом прославили Видовдан, када су присуствовали концерту Српског хора „Свети Серафим Сваровски“ из Зрењанина и уметничком програму Српског позоришта у Мађарској. У септембру је, уз помоћ самоуправе, било организовано путовање у Грабовца и посета српском селу Мечки. Поред овога, мештани су учествовали у животу свога Чипа, уређивали су и село и гробље, да би створили што пријатнију околину за живот. За следећу годину планирају сличне програме са богатим садржајима.

Српска самоуправа у **Будаершу** јавну седницу је одржала 2. децембра. Председница Марина Александрић Ремели говорила је о активностима у текућој години. Ова самоуправа је од својих средстава највише помагала младе и њихово усавршавање, мада је било и неколико веома успешних програма. Материјално је подржала учешће студенткиње Барбаре Пинтер на Конференцију за докторанте у фебруару месецу у Пољској. Српском позоришту у Мађарској обезбедила је део средстава

за фебруарско извођење предстве „Данило Киш – Дух је наша димовина“ у суботичком Народном позоришту. За славу Свети Сава учествовала је у програму и своје чланове одвела на традиционални бал. За одржавање веб странице од самог почетка ангажује Цвету Вуковић, професорку историје из Сечуја, а није изостала ни традиционална прослава српске Нове године, уз учешће етнопевачице Бранке Башић, хармоникаша Слободана Вертетић и КУД-а „Табан“. За учеснике програма и госте били су обезбеђени српски специјалитети. Будимпештанску цркву потпомога је за прославу Ђурђевдана, ђаке Српске школе „Никола Тесла“ за посету Палате чуда у Будимпешти, као и путовање и боравак младих математичара у математичку летњу школу у Србији. Трећи пут је са Грчком самоуправом организовала српско-грчко вече, које је било врло успешно и привукло велики број посетилаца. Учесници су били Крунослав Агатић Кића и Даниела Ђерђ Крунић са двоје фолклораша из КУД-а „Опанке“. И овога пута су били понуђени српски специјалитети.

Чланови ове српске самоуправе, поред председнице, Катарина Бачи и Стефан Чаплар и наредне године планирају сличне програме. Новина је изложба Буле Јалића из Будапеште, уметника српског порекла, који је радио уметничка дела од резбареног дрвета.

К. П. Б.

Будаерш

Јавна седница бирача у Новом Светом Ивану

О добро организованој и припремљеној седници Српске самоуправе у Новом Светом Ивану, у оквиру које је одржан и јавни форум, сведочи велико интересовање сународника који су са посебном ра-

Председница је у првом делу свог осврта на целогодишњи рад Самоуправе нагласила да је бирано тело у овој години заседало седам пута: у четири наврата још у старом, а од 15. октобра у новом саставу. Истакла је

ничко организовање прве „Колачијаде“ са месним српским удружењем и Сегединском месном српском заједницом, као ни припрема и учешће на локалним и народносним самоуправним изборима.

Посебно се осврнула на ревизију Државне ризнице која се односи на финансијско пословање српске самоуправе, односно, на започете обрачунане конкурсних средстава добијених за реализацију планираних програма, те за завршетак хидроизолационих

дозналошћу слушали подужи извештај Теодоре Крунић Дунаи, председнице новоизабраног троцланог представничког тела Срба у том насељу о целогодишњим активностима. Она је, поред осталих, посебно поздравила и присутног Кристифора Брцана, потпредседника Самоуправе Срба у Мађарској који је, у оквиру званичног заседања, желео да се детаљно информише о оствареним програмима, настојањима, плановима и захтевима Новосветоиванаца.

више од двадесет реализованих програма, који се везују уз традиционалне месне српске обичаје, са посебним нагласком на обележавање храмовне славе и других већих црквених празника, навела је и организовану једнодневну екскурзију у Београду, откривање табле са тројезичним натписом имена насеља, а подсетила је и на суфинансирање појединих летњих кампова за децу. Није изостало ни потписивање споразума о сарадњи са организацијом из Чанада, зајед-

радова на црквено-општинској згради. У вези са набавком потребних финансијских средстава у интересу наставка реконструкције истог објекта (постављање новог пода у све три просторије, осавремењивање електричног вода, измена црепова на крову), обратила се потпредседнику Брцану, као представнику јужне регије у руководству Самоуправе Срба у Мађарској да по могућностима подржи захтеве који ће бити упућени на потребну адресу.

ЗАСЕДАЊА

О даљним плановима председница Дунаи је истакла да се за израду и постављање рељефа са ликом некадашњег новосентиванског проте, Михајла Крунића и даље сакупља добровољни прилог, наиме од потребних 2 милиона фт, за сада на располагању стоји једна трећина средстава.

У току седнице се укључила у председница месног српског цивилног удружења Мина Веселинов, која је истакла да организација жели да помогне у настојањима српске самоуправе, па ће у наредном временском периоду преузети задатке око организовања програма културног и верског садржаја, да би Самоуправа могла да се сконцентрише на обавезе око модернизације инфраструктуре поменутог објекта у којем и сама функционише.

У току седнице, неминовно су дотакнути и персонални неспоразуми, настали међу бирачима и кандидатима, које су истакле различите изборне листе у периоду предизборне кампање. Чланство новоизабраног тела замолило је тадашње неистомишљенике да поштују вољу већине бирача и да не бојкотирају будуће планиране програме. Из редова присутних се чуло једногласно мишљење да новоосновану Српску самоуправу у Новом Светом Ивану сачињава најбоља могућа тројка и да су неспоразуми, настали за време избора, давна прошлост.

Победу општег разума Срби у Новом Светом Ивану овериће 14. децембра плесачницом и годишњом завршном приредбом са прилагођеним програмским садржајем, у заједничкој реализацији цивилног удружења и месне српске самоуправе.

Миленко Радић

Заседало бирано тело Срба у 9. будимпештанском кварту

Трочлано новоизабрано тело у саставу Бранимир Ђорђевић, председник, Томислав Семлер, потпредседник и Тибор Прагаи, члан, на другој по реду седници најпре је размотрило предлог модификације Статута Самоуправе што је, уједно, и законска обавеза, пошто се персоналне измене у саставу морају навести у том званичном документу.

Такође се на дневном реду заседања нашла још једна обавеза чланова представничког тела, а то је прихватање садржаја споразума о сарадњи са кварталском самоуправом на чијем челу, после локалних избора, није дошло до персоналних измена. На такав начин нема препрека да се новоформулисани споразум у кратком временском року ратификује. Председник Ђорђевић је информисао чланове да је након избора имао прилику да са старим-новим руководством кварта разговара о будућој сарадњи и истакао да ће, највероватније, кондиције и међусобни односи, на обојано задовољство, остати исти као што су били у претходном циклусу.

Након обавезних тачака, у наставку седнице, најпре се разговарало о реализацији Међународног омладинског фолклорног фестивала који је

одржан у кварту, а у којем је Самоуправа учествовала са својим финансијским средствима. Након тога разматрале су се могућности о учешћу на расписане конкурсе од стране разних фондова, за финансирање или суфинансирање програма које Самоуправа, у наредној години, жели да оствари. Замисао је да програми буду првенствено културног садржаја: у плану је гостовање Српског позоришта у Мађарској у Културном и позоришном центру Ференцвароша, са представом на српском и на мађарском језику, а жеља постоји да се на истом месту организује и концерт КУД-а „Табан“. Није се одустало ни од вишегодишњег покушаја да се на позорници истог Центра прикаже музички програм уз заједничко учешће гимназијског хора СО и просветног центра „Никола Тесла“ у Будимпешти и ТО „Банат“ из Деске.

Од сада се посебна пажња посвећује целодневном програму у башти поменутог Центра, где се налази спомен-обележје, подигнуто на месту некадашњег „Гробља иза Орцијеве баште“. Према првобитном плану сваке године прве суботе у септембру месецу организоваће се целодневни програм са циљем да се Срби у Бу-

димпешти и околини окупе и на том месту, као и августа, поводом Илин дана у 8. кватру, и уз организован културни садржај проведу заједничке тренутке.

Што се тиче учешћа Српске кварталске самоуправе у годишњим програмима самог кварта, у плану је да на „Данима кварта“ Срби имају засебан штанд или шатор, где ће се представљати најновија штампана издања српске заједнице у Мађарској, про-

мовисати разни сегменти традиционалне српске културе. Такође се разматрало питање у вези са активирањем сарадње са другим народносним самоуправама у кварту, као и проширивање сарадње са српским самоуправама у другим будимпештанским кварталовима.

На самом крају седнице одлучено је да ће одржавање јавне седнице бити 17. децембар.

Миленко Радић

МУЗИКА

Концерт хорова и бал у Бати

„Песма нас повезује“

У батској цркви Рођења Пресвете Богородице, одржан је први сусрет хорова под називом „Песма нас повезује“

Новембра 26, у вечерњим сатима, два хора су својим појањем осветлила српску цркву у Бати и расоложење свих присутних. То су били Хор храма Светог Георгија из Будимпеште, под управом Мирјане Салак и Хор Куд-а „Рузмарин“ из Калаза, под управом Еве Прачко. Програм је почео вечерњим бого-

служењем које је служио протонамесник Никола Почуча, други парох пештански. Затим је Пештански хор певао Оченаш, једну херувимску песму, затим „Онамо, 'намо“, црногорску патриотску песму коју је написао краљ Никола Први Петровић Његош и на крају, као круну целог концерта, Сентандрејску химну „Ми же Сентан-

дрејци“. На програму хора из Калаза били су делови Свете Литургије и две причесне песме. Појачки дует Дујмов (Милан и Дејан), причесном песмом „Хвали те“, допунио је концертни програм. Диригенткињама је на крају концерта био уручен по букет цвећа.

„Концерт је имао велики одјек и одзив који је, морам да кажем и заслужио. Потрудили смо се да окупимо што већи број верника и љубитеља хорског појања, људе смо лично позивали, мада је тога дана било неколико програма у српској заједници, па су неки били спречени да дођу. Ипак се окупио велики број људи да ужива у звуцима српске православне музике. Подршка од 200.000 фт није била довољна да се све организује, тако да морам да се захвалим својој супрузи која је доста обавеза преузела на себе“, изјавио је отац Павле Каплан за наш лист.

На концерт се надовезао сеоски бал, који је одржан у Дому културе у Старом граду Бате. Ово је би концерт предвиђен да се одржи на Дан славе, али је био одложен због ванредних услова проузрокованих поплавом. Госте је забављао хармоникаш Зоран Барић из Сантова. Батлије су угостиле чланове хора и уз послужење, игру и песму, друштво се разишло тек у ситне сате.

Концерт је организовала Српска православна црквена општина у Бати, а средства је обезбедила фондација „Бетлен Габор“.

К. П. Б.

Деда и унук на 16. Фестивалу „Златна фрула Палића“

У суботичком Дечјем позоршту 17. новембра по 16. пут је приређен Фестивал „Златна фрула Палића.“

Манифестација је и овом приликом била организована с циљем да промовише и афирмише инструмент, значајан за српску културу и традицију, односно, извођаче, који гаје и негују српску изворну, народну музику...

Међу учесницима су се нашли и деда и унук, Миодраг Ђукин и Рувен Фридман из Деске.

Рувен је најпре сам наступао а том приликом извео је „Дивље руже“, односно, „Радојкино коло.“

Одмах потом публика се могла уверити и у знање фрулашког тандема, дуета који су чинили Рувен и његов деда Миодраг Ђукин: они су се

представили сплетом песама и игара из Србије.

Наравно, публика је бурним аплаузима поздравила наступ Дешчана а слично је чинила и приликом фрулашког извођења осталих учесника фестивалске манифестације.

Љубитељи фрулашке музике, такође, били су одушевљени и уметношћу којом су их подарили ученици Одсека за традиционално певање Музичке школе из Суботице, наиме, организатори су у програм уврстили и друге сегменте културе.

Међу њима истакле су се и хармоникашке наде: и овде је био заступљен млади Рувен Фридман, који је доказао да вешто „барата“ на поменутом инструменту и да му је подједнако важна и фрула и хармоника. Он је извео програм који му је претходно одредио његов професор Радован Марић.

Све у свему, окупивши око себе бројне младе музичаре, 16. Фестивал „Златна фрула Палића“ изнова је приказао дух и дах овог древног инструмента. Потврдио је да и даље блажи душу срп-

МАНИФЕСТАЦИЈЕ

ског народа а међу онима који су итекако верни, одани фрули и лепој изворној, народној музици јесу и Рувен Фридман и Миодраг Ђукин. Унук и деда, који, слободно можемо рећи, спадају међу промотере древног инструмента и музичке баштине српског народа.

П. М.

Српски дан у Дечијој кући

У Дечијој кући, у Батањи, одржан је „Српски дан“, догађај посвећен очувању традиције и културе српског народа. Дечија кућа већ годинама приређује овакве програме како би родитеље и децу, будуће ученике, упознали са народностима које живе у Батањи. Тако су се поред Мађара, Рома и Румуна својим суграђанима представили и чланови српске заједнице, малишани из српског забавишта предвођени васпитачицама и дадиљама. Програм су обележиле песме, игре и специјалитети, а најмлађи су показали свој

таленат и љубав према народној баштини.

Главни део програма извела су деца из забавишта. Уз осмехе и ведар дух, малишани су извели сплет српских песама и игара, показујући како се традиција може пренети на најмлађе генерације. Њихова енергија и труд одушевили су све присутне, док су њихова шарена ношња и кораци били право подсећање на богатство српског фолклора. Публика је великим аплаузом награђивала спретне малишане. Њима су се после прикључили и најмлађи гости и њихови родитељи

и заједно направили једно велико коло у коме су и они пробали чари српског фолклора чији ритам никога не оставља равнодушним.

Посебну пажњу изазвао је кулинарски део програма. Васпитачица Габријела Дохањош Роцко припремила је српску мусаку. Овај традиционални рецепт, припремљен са пуно љубави, био је права посланица за све госте. После културно-уметничког програма сви присутни су дегустирали српске специјалитете.

Запослени из обе институције су овом приликом даровали једни друге, симболичним поклонима у знак сећања на ово дивно дружење. Већина ма-

лишана из Српског забавишта своју социјализацију започела је баш у овој Дечијој кући у којој деца од своје треће године, заједно са родитељима проводе квалитетно време, уз пуно организованих креативних програма. Повратак у њу било је обострано задовољство.

Организатори су истакли важност оваквих манифестација за очување културног идентитета и захвалили свима који су допринели успешној реализацији „Српског дана.“ Српски дан у Дечијој кући показао је да традиција није само део прошлости, већ и инсирација за будуће генерације.

Станислава Ђенеш Екбауер

ПРАВОСЛАВЉЕ

Помен Текелији и седница Патроната Текелијанума

Уторак, 26. новембра 2024. године, Његово Високопреосвештенство Митрополит будимски г. Лукијан служио је у храму Светог Великомученика Георгија у Будимпешти помен благородном Сави Текелији, оснивачу Текелијанума. Високопреосвећеном Митрополиту

После помена задужбинару племенитом Сави Текелији, Високопреосвешћени Митрополит г. Лукијан је председавао седницом патроната Текели-

саслуживали су протојереј-ставрофор Војислав Галић, протојереј Зоран Остојић и ђакон Стефан Милисавић.

јанума у чијем раду је учешће узео и др Драган Станић, председник Матице српске из Новог Сада.

Овом приликом сумирана је делатност Текелијанума у протеклом периоду а размотрене су могућности за побољшање рада у сарадњи са републичким и покрајинским институцијама у матичној држави Србији.

Председник Матице српске др Станић је подржао културну делатност Текелијанума и у том смислу

изнео низ конструктивних предлога за предстојеће обележавање великог јубилеја Матице српске која је основана у Будимпешти 1826. године. Након заседања Патроната, чланови су посетили изложбу "Печати из фондова Архива Војводине" који је управо Архив приредио у просторијама Текелијанума.

Извор: Сајт Епархије будимске

О. Митрофан (Гајић) унапређен у чин синђела

Као што смо информисали цењене Читаоце нашег недељника, приликом прославе аранђеловданске храмове славе у манастиру Грабовцу, одлуком Његовог Високопреосвештенства митрополита будимског Г. Лукијана јеромонах Митрофан (Гајић), духовник манастира Грабовца унапређен је у чин синђела.

У образложењу, које је прочитао протосинђел Варнава Кнежевић, између осталог, било је искнуто следеће: „Овај чин је о. Митрофан заслужио вишегодишњим монашким узорним животом и ревносним служењем светој обитељи манастира Грабовца, а на корист Српској православној цркви и Епархији будимској.“

Након окончања празновања заштитника древне светиње и честитки, упућених о. Митрофану, разговор смо повели са новопроизведеним синђелом манастира Грабовца:

„Заиста сам почашћен чином син-

ђела. Настављамо како са духовним, тако и практичним радом. У тренутку затечен и онда – што каже – прихватам са пуно срца да је то мој пут и да је то један редослед са благословом нашега митрополита Г. Лукијана кад дође време за то и чинове.

Да се вратимо мало у прошлост: сећате ли се када сте стигли, доспели у манастир Грабовца?

Било је то 2. августа 2013. Мој долазак је пао на Св. Илију и ето прошло је већ једанаест година! Данашњим даном сам унапређен у чин синђела и веома сам срећан због тога. Господ – што каже – као да бира своје Слуге и припрема их. Са нашим малим или средњим трудом добијамо – како бих рекао - чинове из духовног аспекта.

За тих једанаест година, откада сте овде, пуно тога се урадило... Манастир је процветао за време о. Пантелејмона, настојатеља свете обитељи који се, нажалост, у Господу упокојио 2016. а Ви сте потом наставили започет рад. Наравно, посла увек има...

Тако је. Најпре бих се захвалио нашим људима, Србима у Мађарској, којима су се у пружању подршке прикључили и многи верници из Србије, односно, Хрватске па и шире. Свима њима смо неизмерно захвални и за-

иста заслужују сво наше поштовање. Ми то треба да ценимо. То ми је непрестано у глави и то ме води добрим путем. Наравно, наставићемо максимално са радовима ако Бог да. У међувремену, не сумњам да ћемо упознати нове људе. Сви они препознају да се слави Христос и све кроз Христа у славу Господа Бога.

Шта, какви радови предстоје манастиру?

Сада, тренутно смо спустили један крст који је изнад олтара и ако Бог да биће идентично урађен као стари крст. Зуб времена га је начео и пошто је добрим делом труо, време је да се замени. Такође, план је да ако се појаве људи добре воље, полако приведемо крају процес обезбеђивања макета. Увек има посла у манастиру. Имамо жељу да се изради конак за сто места за вернике како би се осно-

вао један духовни центар где ће народ – како бисмо рекли – да спашава своју душу, а ми да му помажемо у томе врло озбиљно.

Забележио: Предраг Мандић

Српске судбине током револуције 1848/1849. године (131)

ФЕЛТОН

Погубљење Саве Вилинског

„Госпoде, шта се то са мном дешава!”, прену се Сава Вилински. „Ово мора да је само нечија глупа грешка, нека смешна омашка, подвала, неки случајни пропуст...”, прошапута унезверено гледајући у небо.

Као у грозници, на сав глас је декламовао Петефијеве родољубиве стихове о црвеном барјаку и о „Слободи васцелог света!” И – ништа! Цаба се правдао. Узалуд је молећиво, болно преклињао генерала Артура Гергеија: „Ништа нисам скривио! Нисам издајник! Побогу, па ја сам ваш! Ја сам ваш!”

„Никад, али баш никад не верујте тим дивљим Рацима!”, рече својим официрима Гергеи гласом који није допуштао супротстављање.

Цвијан, Вилински и Мурат још истог дана беху одведени у Бихор.

Сава се пренерази. Није схватао шта се то са њим одиста дешава. Откуд он овде на стратишту? Осети оштар бол у рукама. Беше грубо привезан за колац.

Десно од њега, помодрела лица стајао је стари Цвијан. Лево, са неким сулудим кезом на лицу, цвилио је престрашени Мурат.

„Госпoде, шта се то са мном дешава!”, прену се Сава Вилински. „Ово мора да је само нечија глупа грешка, нека смешна омашка, подвала, неки случајни пропуст...”, прошапута унезверено гледајући у небо. „То једноставно не може мени да се деси! Зар ћу овако улудо да изгубим свој млађани живот?”, трже се самртно уплашен. „Зар они још и сада сумњају у моју приврженост Кошуту и генералу Дамјанићу? Шта желе тиме да докажу? Да ли је то, можда, само нека сулуда игра коју воде са мном? Зар још увек проверавају да ли ћу погизити своје уверење и начела о једном новом, праведном свету у којем ће заувек ликовати братство, једнакост и светска слобода? Зар још увек сумњају да ли сам заувек окренуо леђа свом народу из којег сам потекао и верују да у својим сновима и даље чувам његове речи?”

Пред њим се појави Аулелијино ли-

це. У том магновењу она му приђе и помилова га нежно по образу. Њен додир и блажени поглед још више му помути и онако узбуркану душу. Неподношљиви бол му пресеца груди.

У Савиној узнемиреној свести тим треном, тим додиром, појави се и сумња у истинитост свих оних звонких јакобинских идеја са којима се и сам толико одушевљавао. И тад у њему заурла ужасна спознаја: „Лаж! Све је то нотурна лаж! И слобода, и једнакост, и то братимство! Срамна лаж је и тај црвени барјак као и све остале јалове пароле! Све је то само пука махинација и језива превара људског рода!”

У глави му је ритмички беснео добош. У души помахнитали ураган, а у ушима неподношљиво тутњање. Тек тад пред собом угледа постројени вод хонведа. Лица им беху намрштена, избледела и тупа. Грозничави Сава поче да врти главом: „Не! Не! То није могуће!” Задиха се, обли га студени зној, замало да изгуби свест од страха. Збуњено са укусом горког пелена у устима безнадно заурла у себи: „На чијој си ти то страни Саво Вилински?”

Дисао је убрзано. Срце замало да му искочи.

„Коме си се ти приволео? Кога

и коме си служио?”, прошапута очајно и изгубљено.

Зачу се оштра команда. „Праштај Госпoде! Нееее!”, завапи болно.

Прасак пушака. У грудима језиви бол, клонуће и затамњење. (...)

Драгомир Дујмов

Генерал Артур Гергеи

Стваралаштво браће - Милана и Драгомира – Дујмова и даље занимљиво Србима у Поморишју

чајних историјских момената у животу српског живља на средњоевропском простору. Недавно су, као гости Сегединске месне српске заједнице, били у прилици да сегединској публици прикажу своје најновије књижевно остварење и резултате истраживачког рада.

Историчар Милан Дујмов је, на основу своје прошле године промовисане књиге под насловом „Парохије Карловачке митрополије”, говорио о наставку свог истраживачког рада који идуће године треба да угледа светлост дана као наставак издања са првобитним насловом. Он се најпре осврнуо на садржај првог тома у којем је детаљно обрађено пет епархија, које су функционисале у склопу Карловачке митрополије, а потом је нагласио да ће се у следећем издању наћи веродостојни архивски подаци о четири новообрађене епархије: Сремске, Бачке, Банатске и Темишварске.

„Црпим изворе из матичних књига које су доступне преко интернета, међутим, матичне књиге са подручја Србије и Румуније нису доступне на такав начин, што значи да ћу бити принуђен да потребне податке сакупим

из епархијских архива. У Сомбору сам већ боравио у више наврата, а сада предстоји одлазак у Вршац, Белу Цркву, Панчево и Зрењанин.” – истакао је Милан Дујмов, нагласивши да се ради о огромном географском подручју на којем је функционисало преко 3000 парохија, у које се убрајају и парохије Румунске митрополије, која настаје издвајањем из Карловачке митрополије. Аутор је на крају свог излагања наговестио да ће следећи том, највероватније, бити објављен средином наредне године.

Преузимајући реч од свог брата, по устаљеној традицији, свој најновији роман, објављен ове године, данас засигурно најплоднији српски романописац на тлу Мађарске Драгомир Дујмов промовисао је у кругу заинтересоване публике у којој су се нашли, првенствено, љубитељи писане речи из околних насеља. Аутор романа „Под сенком будимског Герзелеза” признао је да му је инспирација за ово дело био чланак Стојана Д. Вујићића, објављен у реномираном часопису „Европски путник” у којем је реч о извесном Павлу Бадовинском, табанском фотографу, који је у првој половини 20. века својим апаратом овековечео најзначајније детаље свакодневице Срба у Табану. Занимљиво је да се радња романа одвија у временском периоду о којем аутор у ранијим делима није писао.

„Порука романа је – како опстати? Наиме, желео сам да овековечим она тешка времена по српској заједници у том делу Будима, која се није поделила за оптацију. У време обеле-

жавања стогодишњице тог историјског догађаја говоримо о људима који су напустили своја огњишта, и првенствено се бавимо питањем, где су основали свој нов дом и како су преживели оне недаће у којима су се нашли. А сматрам да се много мање пажње посвећује оним нашим прецима који су остали, односно, у каквим околностима су успели опстати. Како би рекао велики Милош Црњански: а шта је са остацима остатака? Управо на то питање сам желео да пронађем одговор, описујући новонастале друштвене прилике под сенком Гелертвог брда – у Табану. Како су они доживели драстично смањење броја чланова заједнице, да су одједном постале скоро празне цркве, да се на улици више не сусрећу са старим познаницима, односно, како наставити мисију за коју се залагао и јунак романа Павле Бадовински.” – нагласио је Драгомир Дујмов, истичући, да је мозаик-роман од петнаест поглавља заправо „галерија портрета знаменитих људи који су живели крајем деветнаестог и дуго током двадесетог века.”

На крају промоције аутор је уз пошту свима поклатио примерак романа очекујући рефлексije након његовог читања. Пробрана, малобројна публика је са задовољством констатовала да браћа Дујмов ни овом приликом нису изневерили, штавише, гостовањем у Сегедину оверили су своју истрајност и висок квалитет у ономе у чему налазе своје задовољство.

Миленко Радић

У свеобухватном српском културном стваралаштву постоје леви примери који сведоче о истакнутом таленту и успешном настојању у промовисању разноликих културних садржаја, створених од блиских сродника, сестара и браћа. У недалекој прошлости чувене сестре Јанковић, браћа Бајић, или наши савременици браћа Теофиловић на тлу наше матице оставили су неизбрисив траг у етнокореологији, интерпетацији народног мелоса, напева. Једним братским тандемом и ми, Срби у Мађарској, можемо да се похвалимо: Драгомир и Милан Дујмов у различитим сегментима културе, историје и вере, на својствен начин дају допринос очувању и ширењу зна-

НЕВЕН

Доживљаји наших гимназијалаца

Ерасмус+: Посета Португалији

У новембру месецу ове године имала сам част да учествујем у Ерасмус+ програму и да проведем седам незаборавних дана у Португалији, тачније у месту Вила Нова де Фамалисао, (Vila Nova de Famalicão). Град у северном делу Португалије на тридесетак километара од града Порта. Овај град је познат по својим непрегледним виноградама и производњи квалитетног португалског вина. Пажњу туриста посебно

привлаче фасаде украшене ручно осликаним порцеланским плочицама у свим нијансама плаве боје. Овај програм је био сјајна прилика не само да развијем своју личност и да представим себе међународној маси, већ и да представљам моју државу, народност, као и школу.

Током боравка радили смо на пројекту о дигиталној писмености, који је окупио учеснике из Португалије, Италије, Бугарске, Румуније и Србије.

Свака од земаља донела је своја искуства и увиде у вези са савременим начинима коришћења технологије у друштву и у образовању.

Имала сам прилику презентovati мој рад на тему како се Србија и српски образовни систем унапредио, у креирању наставног материјала после велике глобалне пандемије КО-ВИД-19 вируса. Како нас је једна непредвидива ситуација научила колико је дигитална писменост важна.

Кроз различите радионице, дискусије и групни рад имали смо прилику да унапредимо своје знање, разменимо идеје и да научимо нешто од других.

Овај Ерасмус+ пројекат није само прилика за професионални развој већ и за лични раст и искуства, и могу с поносом рећи да сам, као представница Србије и Српске гимназије „Никола Тесла“ у Будимпешти, имала част да допринесем овој међународној сарадњи.

Миона Мартиновић, 9/ц
Српска гимназија „Никола Тесла“
у Будимпешти

Недеља здравља у школи

Током новембарске недеље здравља, Батањска двојезична српска основна школа и забавиште постала је место пуно активности, посвећеним здравим навик-

цима, имаће боље физичко здравље, већу концентрацију и боље ће усвајати градиво, а самим тим добијати и добре оцене и постизати боље резултате.

одржала једна од мама ученика школе Андреа Олах. Деца су уживала у практичним вежбама које су им помогле да се опусте и науче нешто ново о важности физичке активности за ментално и физичко здравље.

Школа је у току „Недеље здравља“ угостила представнике Канцеларије за развој здравља, госпођу Еву Чаки и господина Кароља Фаркаша. Они су организовали интерактивна предавања за ученике виших и нижих разреда у којима су на занимљив и

поучан начин говорили о штетности прекомерне употребе телефона и опасностима употребе дрога, шаљући снажну поруку о важности одговорног понашања.

Недеља здравља била је одлична прилика да ученици и педагози заједно учествују у активностима које подстичу здраве навике и промовишу важност бриге о себи и другима. Ово је само један од корака ка изградњи здравијег и срећнијег окружења за њих.

Станислава Ђенеш Екбауер

кама и правилном начину живота. Сваки разред је учествовао у припреми здравих салата од воћа и поврћа, што је била прилика да ученици науче више о важности уравнотежене исхране и ојачају тимски дух.

Овакав вид едукације о правилној исхрани у раном периоду омогућава ученицима да схвате концепте здравог живота и бољитке које им пружа. На овај начин јачају мождане функ-

цима. Организована су бројна предавања и радионице, а један од најзанимљивијих догађаја био је сусрет са бившом ученицом школе, сада докторком Анет Роцков. Она је на веома инспиративан начин ученицима говорила о здравом начину живота, значају правилне неге зуба и очувања здравља у целини.

Посебну пажњу привукла је радионица Меридиан вежбања, коју је

АПЕЛ ЗА ИЗРАДУ РЕЉЕФА ПРОТЕ КРУНИЋА

Самоуправа Срба у Новом Светом Ивану обраћа се људима добре воље да сходно могућностима подрже њену иницијативу, тј. израду и постављање рељефа и спомен-плоче блаженопочившем протојереју-ставрофору Михаилу Крунићу. Уколико одлуче да подрже пројекат, онда своје прилоге могу да уплате на текући рачун Новосентиванске српске самоуправе:

Újszentiváni Szerb Nemzetiségi
Önkormányzat
ОТР Bank 11735005-16685187
Назнака (közlemény): Dombormű K.M.

Бирано тело Срба у Новом Светом Ивану и овим путем се захваљује свим људима добре воље, који су сходно својим могућностима спремни да материјално подрже израду и постављање рељефа и спомен-плоче блаженопочившем протојереју-ставрофору Михаилу Крунићу, дугогодишњем пароху у Новом

Сентивану, који је цео свој живот проживео у служби народу и Цркви.

БАЛКАН ФЕСТИВАЛ У ПЕЧУЈУ
27. децембра на Печујском сајмишту „ЕКСПО
ЦЕНТЕР“
(Међери улица 72)

Програм:
19.00 – Наступ Оркестра Барања
20.00 - Концерт Северине
Затим: Коло, игранка до зоре

**РАСПОРЕД БОГОСЛУЖЕЊА ЗА МЕСЕЦ
ДЕЦЕМБАР, 2024. ГОДИНЕ**

- 07. 12. субота – Вечерње 16 часова
- 08. 12. недеља – Света Литургија 10 часова
- 18. 12. среда - Вечерње 16 часова
- 19. 12. четвртак – Свети Николај Мирликијски
Чудотворац Света Литургија 10 часова
- 21. 12. субота – Вечерње 16 часова
- 22. 12. недеља – (Детињци)
Света Литургија 10 часова
- 28. 12. субота – Вечерње 16 часова
- 29. 12. недеља – (Материце)
Света Литургија 10 часова

Јутрење се служи сваког дана у 8:00 часова

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СЕРБСКЕ

НАРОДНЕ НОВИНЕ.

www.snnovine.com

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Српски медијски центар (ДОО-Кфт) ♦ За издавача: Радојка Филаговић ♦ Финансијер: Кабинет мађарског премијера (Miniszterelnökség) и Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. ♦ Фотодизајнер: Иван Јакшић ♦ Седиште редакције: Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Контакт: srpskenedeljenovine@gmail.com Web: www.snnovine.com ♦ Графички њеплом листа: Тибор Фуксел ♦ За шtamпaрaју Szedéstiűkőr Vt.: Ференц Ибош ♦ Текстуралне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ HU ISSN 2061–0238

ИНТЕРВЈУ

Разговор са поводом: Наш репрезентативац, Лука Јашић

Оборио светски јуниорски рекорд у брзом клизању

Овогодишњи матурант Српске гимназије „Никола Тесла“, Лука Јашић, однео је још једну од престижних награда у брзом клизању. Он је у новембру оборио светски јуниорски рекорд на ISU World Junior CUP-у 2 у Италији у граду Бормиу. Тим поводом честитамо Луки и желимо му још пуно награда и остварење свих снова

шао на брзо клизање на кратким стазама 2009. године. У међувремену сам тренирао брзинску возњу ролера како бих стекао вештину брзог кретања. Мотив да се посветим овој дисциплини потекло је од моје сестре. Она је са уметничког клизања прешла на брзо клизање. Спорт је атрактиван и занимљив те је све популарнији у свету. На програму је свих Зимских олимпијских игара. Најпре се развијао у Холандији и Норвешкој, али и у САД, Канади, Немачкој, Италији, Русији, Јапану, Јужној Кореји. Узлазном линијом напредује у Србији и у Мађарској. То је просто уметност кретања по залеђеним површинама, а за мене неизрецива лепота, страст и љубав.

Да ли је твој долазак на школовање у Мађарску био један од разлога да уђеш у јачи клуб?

У Српску гимназију у Будимпешти сам дошао због евентуалних погодности да наставим студије у некој од европских земаља. Истовремено сам желео да наставим са брзим клизањем да бих још више научио и остао у форми. До доласка у Мађарску био сам у српском клубу „Интро Лине“ који води Миодраг Поповић који је тренер и такмичар у брзом клизању. Ту сам стекао прве и важне смернице које су ми помогле да будем примљен у Будимпешти у један од најјачих клубова, у Ференцварош (ФТЦ). Од самог почетка сам добро прихваћен. Савим сам се уклопио и имао сам сре-

Школа прати резултате својих ученика који су успешни у наставним, али у ваннаставним активностима. Уз велики труд и добру организацију, по правилу, ови ученици су успешни на оба поља.

Поносни смо на тебе Лука. Како је све то почело?

Са три и по године сам први пут стао на лед и почео да учим клизање у школици хокеја „Црвене звезде“ у Београду. Хокејем сам се бавио до своје осме године, а затим сам пре-

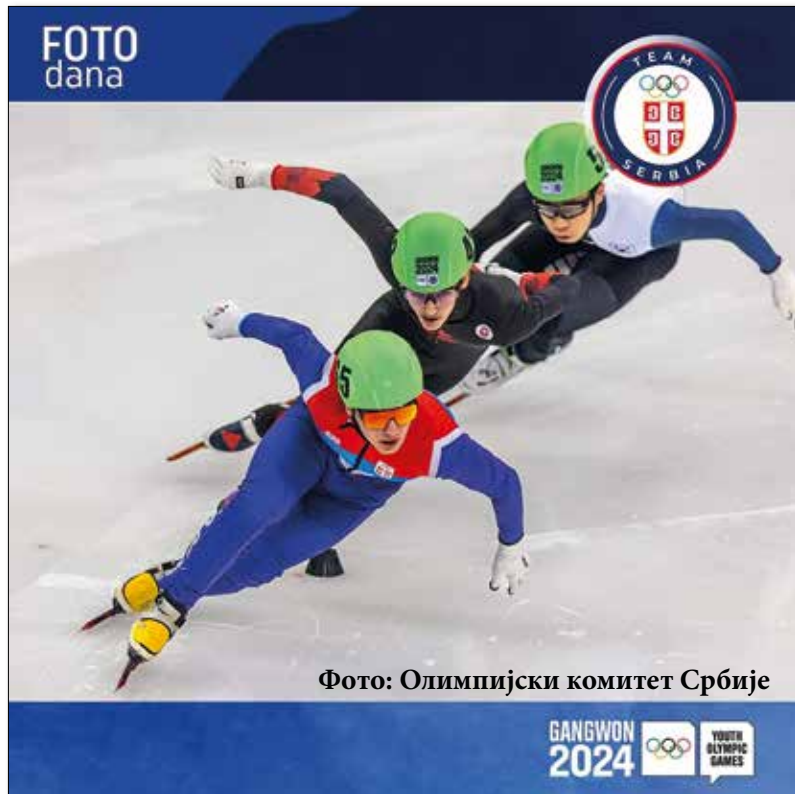

Фото: Олимпијски комитет Србије

ће са добрим тренером. Зове се Чизмади Илдико, одлично сарађујемо и што је јако битно, она верује у мене.

Спорт ти је донео многе радости, а успеси су се низали.

Да. Многа радости ми је донео и многа вредна искуства, занимљиве сусрете и путовања. Волим брзо клизање зато што поред снаге и брзине коју мораш да имаш, битно је да научиш и да брзо мислиш и да тактизираш. Пре трке је потребно проценити друге клизаче и размишљати коју они тактику могу да искористе па да будеш корак испред њих. Научио сам и кроз друге спортове колико је важна усредсређеност и добра концентрација. Све укупно је то утицало на моје sazревање.

Од битнијих успеха ми је пласман другог места на завршници европског купа 2019/2020 у категорији Д који није на крају одржан због короне (састоји се од 6 такмичења у јужном и шест у северном делу Европе и по првих осам се пласира). Такође сам се пласирао на завршници Еврокупа и у сезони 2022/2023, али нисам могао да се такмичим јер сам се разболео.

Године 2023. представљао сам Србију на Еуроф-у и освојио пето место на 1000m и пето место на 1500m и друго место на 500m. Тада сам проглашен за најуспешнијег младог спортисту зимских спортова Србије од стране Олимпијског комитета.

Представљао сам Србију на претходна три светска јуниорска првенства. Прошле године су одржани први светски јуниорски купови (има три светска купа годишње) и заузео сам осмо место на 1000m у укупном пласману. Од прошле године држим државне рекорде у свим дисциплинама, на 500m, 1000m и 1500m.

Такође сам двапут био у Кореји на камповима по месец дана. Први пут кад сам имао 12 година и други пут претпрошлог лета. Одушевљен сам

њиховом техником клизања и приступом обавезама.

Овог лета сам био у Холандији на развојном кампу. Камп је за старије од 18 година, али су мене примили јер су хтели да тренирам са њима. Све ми то значи јер кроз такмичење стичем вештину и градим сопствени стил.

Какве утиске носиш са последњег такмичења у Италији?

Утисци су сјајни. Пресрећан сам због успеха. Све је било изванредно.

На светски куп у Италији сам ишао са тренером у пензији Јаношем Енглертот који ми је доста помагао. У дисциплини на 1500m направио сам лични и државни рекорд са временом 2:17.388 и тиме се директно пласирао у главни програм такмичења.

Светски рекорд на 1000m сам постигао на другом светском купу у прелиминарној трци са Корејанцем Јоо Јаехе. Клизао сам са рекордним временом од 1:23.158 што је резултат бржи од светског јуниорског рекорда. На 500m сам постигао време 41.741. Са светским куповима сам поправио све своје и државне рекорде.

Ко ти је највећа подршка?

Посебну подршку имам од породице. Пратили су ме у свему и скоро све до сада финансирани, али имам подршку и од Клизачког савеза Србије као и од Олимпијског комитета Србије који су ме ставили у програм „Развој зимских спортова на путу ка Милано-Кортини“, следећим зимским олимпијским играма.

Лука је дечак са пуно дарова. Пред клизања на леду, он воли бициклизам, планинарење, шах, стрељаштво, хокеј... Због своје једноставности, непосредности и смирености, омиљен је међу другарима. Желимо му да узраста у својим даровима и да их умножава. Браво за Луку!

Разговор водила:
Славица Зељковић